 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE

UNITED NATIONS
ALBANIA

 UN
WOMEN

RAPORTI I MONITORIMIT MBI ZBATIMIN E BUXHETIMIT TË PËRGJIGJSHËM GJINOR, BASHKIA DELVINË

**Kujdesi social për të moshuarit,
gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.**

Leave
No One
Behind

RAPORTI I MONITORIMIT MBI ZBATIMIN E BUXHETIMIT TË PËRGGJIGJSHËM GJINOR, BASHKIA DELVINË

**Kujdesi social për të moshuarit,
 gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.**

Tabela e Përmbajtjes

Hyrje.....	5
Raporti.....	7
Hartimi dhe autorësia.....	7
Sfondi Historik.....	8
Metodologjia.....	9
1. Mbledhja e të dhënave:	9
2. Analiza e të dhënave:	10
Kuadri ligjor dhe institucional	11
Kufizimet.....	15
Analiza dhe gjetjet e saj.....	16
1. Analiza e të dhënave zyrtare të vëna në dispozicion nga bashkia:	16
2. Analiza e të dhënave të marra në terren ose nga burime të tjera informacioni:.....	19
3. Gjetjet:.....	20
Rekomandime	21
Të dhënat e nevojshme të përdorura për kryerjen e raportit të monitorimit të zbatimit të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor në Bashkinë Delvinë.	23

Hyrje

“Merr pjesë, Shprehu, Vendos!” – Rritja e pjesëmarrjes së grave në praktikat e buxhetimit me pjesëmarrje në 15 Bashki 2022 – 2025, zbatohet nga Qendra për Zhvillim Komunitar “Sot për të Ardhmen”, me mbështetjen e UN Women Shqipëri, në kuadër të Pogramit “Askush të mos mbetet pas” (LNB), program i përbashkët i Kombeve të Bashkuara, financuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim.

Nën këtë nismë, është krijuar **PRIZMA – Rrjeti i Buxhetimit me Pjesëmarrje**, një rrjetëzim jo formal i organizatave, aktivistëve dhe Bashkive që bashkëveprojnë dhe bashkëpunojnë për përmirësimin e proceseve të buxhetimit me pjesëmarrje në Shqipëri me perspektivë gjinore.

Gjatë ndërhyrjes në 36 Bashki (2018-2024), u bë e mundur të aplikohet modeli i buxhetimit me pjesëmarrje me fokus gjinor duke patur parasysh se cënueshmëria ndërsektoriale e grave mbetet një sfidë:

- Sektorët më kritikë që trajtohen nga gratë si shërbimet sociale, arsimi, punësimi dhe shërbimet shëndetësore, mbeten në pjesën më të madhe, të pa-adresuar ose të nën-buxhetuar në buxhetet e bashkive. Shpesh, në dokumentet e PBA-së të NJQV-ve, programet buxhetore që lidhen me shërbimet sociale, grupet vulnerabël, arsimin etj., renditen në krye si prioritete vendore, por të përkthyer në shifra në buxhet ato mbeten të nënbuxhetuara. Në shumicën e rasteve, buxheti i këtyre programeve përbëhet vetëm nga transfertat përkatëse të qeverisë qendrore.
- Nga ana tjetër, sfida e cënueshmërisë ndërsektoriale nënkupton dhe një perceptim të gabuar si nga burrat ashtu dhe nga gratë që lidhet me lënien jashtë trajtimit gjinor të prioriteteve buxhetore si infrastruktura, investimet kapitale dhe programe të tjera të shërbimeve publike, mjedisore, mbrojtjes nga zjarri, bujqësore etj.

Kursi i veprimit është ndërveprues, gjithëpërfshirës, i bazuar në fakte, metodik dhe lehtësisht i adaptueshëm “Merr pjesë, fol, vendos” arriti të përputhë plotësisht 35% deri 50% të prioriteteve të bashkive me prioritetet e grave, pjesërisht 30% deri 40% e tyre, ndërkohë që 20% deri në 25% e prioriteteve të grave, mbeten të paadresuara për shkak të kapaciteteve të kufizuara teknike dhe financiare, mungesë plane veprimesh, apo për shkak të kopetencave jo të qeverisjes lokale, por është arritur të konsiderohen prioritete për vizionin e Bashkive.

Metodologjia e qasjes, bazuar në ndërhyrjen e mëparshme, fokusohet edhe në vendosjen e bashkëpunimit me bashkitë me qëllim angazhimit e strukturave të tyre, ngritjen e kapaciteteve të tyre në përmirësimin e procesit të buxhetimit me pjesëmarrje, duke përfshirë gratë dhe vajzat dhe të rinjtë, me mbështetjen e organizatave lokale dhe aktivisteve dhe në formulimin e prioriteteve lokale me lente gjinore.

Në këtë kuadër, UN Women dhe “Sot për të Ardhmen” u angazhuan në rritjen e kapaciteteve të rrjetit “PRIZMA” në buxhetimin e përgjigjshëm gjinor, dhe në rolin e rrjetit në monitorimin e politikave publike kundrejt buxheteve/shpenzimeve publike, si dhe në advokimin më tej për plane, investime dhe shërbime vendore konkrete të buxhetuara.

Në fazën e parë u targetuan 5 bashkitë ku “Merr pjesë, shprehu, vendos” u zbatua, respektivisht bashkitë Gjirokastrë, Delvinë, Dropull, Vau i Dejës dhe Fushë Arrëz. U trajnuan specifikisht për rolin e tyre monitorues sipas një formati të dakortësuar në Rrjetin PRIZMA, anëtarët e rrjetit që punojnë në këto bashki si dhe u përcaktua tematika e raporteve të monitorimit që janë hartuar nga vetë anëtarët e rrjetit PRIZMA, përkatësisht organizata “Qendra Artizaneve Vau i Dejës 2022” për bashkinë Vau i Dejës,

organizata “Qendra në Ndhimë të Njerëzve në Nevojë” (QSNNN) për bashkinë Fushë Arrëz, Universiteti “Eqerem Cabej”, Save the Children, Aleanca e grave Keshilltare për Bashkinë Gjirokastrë, Estia Dropull, Shoqata kulturore Dropull dhe Universiteti “Eqerem Cabej” për Bashkinë Dropull, Aleanca e Grave Keshilltare dhe Universiteti “Eqerem Cabej” për Bashkinë Delvinë. Organizatat përcaktuan fillimisht fushën dhe drejtimet që konsiderojnë për të realizuar monitorimin dhe përgatitjen e raporteve watchdog (monitorimi) të programeve dhe shërbimeve të bashkive perkatese, duke u mbështetur në çështje të ngritura gjatë konsultimeve me gra dhe vajza dhe të adresuara nga organizatat në këto bashki.

Fusha e përzgjedhur për 5 bashkitë dhe tematika e dakortësuar për raportet e monitorimit

Vau i Dejës:

Shërbimet sociale gjithëpërfshirëse për gratë dhe vajzat

- për gratë e dhunuara dhe në pamundësi punësimi dhe të marginalizuara
- Shërbimi social - rrugëtimi drejt fuqizimit ekonomik

Vau i Dejës:

Shërbimet sociale gjithëpërfshirëse për gratë dhe vajzat

- për gratë e dhunuara dhe në pamundësi punësimi dhe të marginalizuara
- Shërbimi social - rrugëtimi drejt fuqizimit ekonomik

Gjirokastrë:

Shërbimet sociale gjithëpërfshirëse për gratë dhe vajzat

- Ndergjegjësimi i grave dhe vajzave të komunitetit Rom/ Egjiptian në funksion të përmirësimit të cilësisë së jetës

Dropull:

Shërbimet sociale gjithëpërfshirëse për gratë dhe vajzat

- Fuqizimi i shoqërisë civile në funksion/mbështetje të promovimit të artit dhe kulturës (përfshirjes së grave, fëmijëve dhe të rinjve)

Delvinë:

Shërbimet sociale gjithëpërfshirëse për gratë dhe vajzat

- Përkujdesja sociale për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuar dhe gratë kujdestare

Raporti

Në një epokë të shënuar nga dinamika sociale në zhvillim dhe një theks në rritje mbi qeverisjen gjithëpërfshirëse, koncepti i buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë është shfaqur si një strategji kryesore për promovimin e barazisë sociale dhe adresimin e nevojave të ndryshme të komuniteteve. Bashkia Delvinë, duke njohur rëndësinë e buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë, ka nisur një rrugëtim për të siguruar që alokimet dhe politikat e saj financiare të plotësojnë nevojat specifike të grupeve të marginalizuara. Ky raport shërben si një analizë gjithëpërfshirëse e angazhimit të Bashkisë Delvinë ndaj buxhetimit të përgjigjshëm gjinor, me fokus të veçantë në temat jetike të “Kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare”.

Integrimi i qëllimshëm i buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në proceset e vendimmarrjes financiare pasqyron përkushtimin e Bashkisë Delvine për të nxitur një shoqëri ku çdo individ, pavarësisht nga moshë, aftësitë apo rolet gjinore, të ketë akses në shërbime dhe mundësi të barabarta. Ky raport synon të ofrojë një kuptim të plotë të iniciativave, strategjive dhe angazhimeve financiare të ndërmarra nga bashkia për të adresuar sfidat unike me të cilat përballen të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Rëndësia e këtij raporti qëndron jo vetëm në vlerësimin e alokimeve financiare, por edhe në eksplorimin e ndikimit më të gjerë të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në jetën e atyre që shpesh janë të marginalizuara dhe të pashërbyer. Duke shqyrtuar dokumentet zyrtare të Buxhetit 2022 dhe 2023, Planin Social të Bashkisë për vitet 2021-2024 dhe Programin Buxhetor Afatmesëm 2023-2025, ky raport synon të nxjerrë në pah përkushtimin e bashkisë për fuqizimin dhe ngritjen e këtyre segmentet vulnerabël të komunitetit.

Fuqia e buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë qëndron në potencialin e tij për të krijuar një efekt valëzues në të gjithë shoqërinë. Shpërndarja e burimeve në një mënyrë që adreson nevojat specifike të të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare jo vetëm që rrit cilësinë e jetës së tyre, por gjithashtu kontribuon në mirëqenien e përgjithshme të komunitetit. Përpjekjet e bashkisë Delvinë nuk kufizohen vetëm në transaksione financiare; ato simbolizojnë një përkushtim ndaj drejtësisë dhe përfshirjes sociale, duke u përpjekur për të krijuar një mjedis ku zëri i të gjithëve dëgjohej dhe vlerësohej.

Nëpërmjet këtij raporti, ne thellojmë ndërlikimet e rrugëtimit të Bashkisë Delvinë drejt buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe ndikimin e mëvonshëm në kujdesin social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Duke kuptuar strategjitë, sfidat dhe arritjet e bashkisë, ne mund të fitojmë njohuri të vlefshme për rëndësinë më të gjerë të integritit të përfshirjes gjinore në proceset e vendimmarrjes financiare. Ky raport synon të nxjerrë në pah përkushtimin e Bashkisë Delvinë për krijimin e një shoqërie më të drejtë dhe të barabartë, ndërkohë që frymëzon përparim të mëtejshëm në fushën e buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë dhe fuqizimit social.

Hartimi dhe autorësia

Ky raport gjithëpërfshirës mbi buxhetimin e përgjigjshëm gjinor dhe zbatimin e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare brenda Bashkisë Delvinë është hartuar nga ekspertet e Universitetit “Eqerem Cabej” (anëtar i rrjetit PRIZMA) në konsultim me Aleanca e grave Këshilltare për Bashkinë Delvinë, Dr. Daniela Qiqi, dqiqi@uogj.edu.al dhe Dr. Eduina Guga, eguga@uogj.edu.al.

edu.al, eksperte të specializuar në financat publike dhe analizën e politikave publike. Procesi i zhvillimit përfshinte bashkëpunimin e ngushtë me aktorët kryesorë nga Bashkia Delvinë dhe angazhimin aktiv me komunitetin lokal.

Duke njohur rëndësinë jetike të të kuptuarit të kontekstit vendor dhe ndërlikimeve të proceseve buxhetore, ekipi ynë punoi së bashku me zyrtarë të Bashkisë Delvine. Nëpërmjet diskutimeve, intervistave dhe konsultimeve, ne fituam njohuri të paçmueshme për iniciativat, sfidat dhe arritjet e komunës në lidhje me kujdesin social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Përfshirja e përfaqësuesve të bashkisë Delvine dhe anëtarëve të komunitetit ishte e rëndësishme në ofrimin e një këndvështrimi gjithëpërfshirës mbi temën. Kontributi i tyre dhe përvoja e dorës së parë e pasuruan analizën tonë dhe na mundësuan të thellohem me thellë në nuancat e buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë dhe zbatimin e programeve të synuara të kujdesit social. Bashkëpunimi me aktorët lokalë siguroi që ky raport të pasqyrojë me saktësi realitetet në terren dhe të ofrojë njohuri praktike që rezonojnë me qëllimet e bashkisë.

Në përputhje me objektivin kryesor të këtij raporti, qasja jonë bashkëpunuese synonte jo vetëm të shqyrtonte me imtësi shpërndarjet financiare, por gjithashtu të eksploroonte ndikimin e shumëanshëm të buxhetimit të përgjigjshëm ndaj gjinisë në jetën e të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare. Duke kapërcyer hendekun midis kornizave teorike dhe zbatimit praktik, ky raport synon të kontribuojë në përpjekjet e bashkisë Delvinë për të rritur përfshirjen sociale dhe për të promovuar mirëqenien e komuniteteve të saj të marginalizuara.

Zhvillimi i këtij raporti nënvizon angazhimin tonë të përbashkët për të nxitur një shoqëri më të barabartë dhe më të dhembshur. Ne jemi thellësisht mirënjohës për mbështetjen dhe bashkëpunimin e palëkundur të zyrtarëve dhe anëtarëve të komunitetit të Bashkisë Delvinë, përkushtimi i të cilëve për përmirësimin e jetës së kategorive vulnerabël ka qenë vërtet frymëzues. Nëpërmjet përpjekjeve tona kolektive, ne synojmë të hedhim dritë mbi arritjet e bashkisë, të identifikojmë fushat e mundshme për përmirësim dhe të ofrojmë rekomandime të zbatueshme që mund të drejtojnë rrugën drejt një të ardhmeje më gjithëpërfshirëse.

Sfondi Historik

Historia e Delvinës është e ndërthurur ngushtë me banorët e saj, të cilët kanë lundruar me këmbëngulje nëpër epoka dhe transformime të ndryshme historike. Evolucioni i bashkisë është shënuar nga periudha të rritjes, elasticitetit dhe përshtatjes, shpesh përballë sfidave. Ndërsa përbërja demografike ka ndryshuar dhe normat shoqërore kanë evoluuar, Bashkia Delvinë ka ripërcaktuar vazhdimisht rolin e saj në ofrimin e shërbimeve dhe kujdesit thelbësor për qytetarët e saj.

Gjatë gjithë historisë së tij, rajoni ka shfaqur këmbëngulje të jashtëzakonshme në ruajtjen e identitetit të tij kulturor duke përqaftuar ndryshimin. Ky ndërveprim dinamik midis traditës dhe progresit ka krijuar terrenin që Bashkia Delvinë të nisë një rrugëtim drejt nxitjes së një shoqërie më gjithëpërfshirëse dhe të barabartë. Ndërsa diskursi global mbi barazinë gjinore merr vull, angazhimi i Delvinës për të adresuar nevojat e të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare del në plan të parë.

Sfondi historik i Bashkisë Delvine nënvizon rëndësinë e njohjes së nevojave dhe kontributeve të ndryshme të popullsisë së saj. Trashëgimia e së kaluarës së saj rezonon në përpjekjet e tanishme për

të shpërndarë burimet në mënyrë efektive, për të siguruar sisteme të mbështetjes sociale dhe për të promovuar buxhetimin e përgjigjshëm ndaj gjinisë për të ngritur grupet e marginalizuara. Duke u thelluar në kontekstin historik, ne fitojmë një vlerësim më të thellë për hapat e bashkisë drejt nxitjes së një mjedisi ndjeshmërie, përfshirjeje dhe fuqizimi.

Ndërsa thellojmë në analizën e buxhetimit dhe programeve të kujdesit social të përgjigjshëm gjinor brenda Bashkisë Delvine, është thelbësore të kuptojmë bazat historike që kanë formësuar politikat, prioritetet dhe dinamikën e saj sociale. Duke e kontekstualizuar të tashmen brenda kornizës së së kaluarës, ne mund të kuptojmë më mirë rëndësinë e përpjekjeve të bashkisë për të ofruar kujdes dhe mbështetje për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Metodologjia

1. Mbledhja e të dhënave:

Metodologjia e përdorur në këtë raport përfshin një përzierje gjithëpërfshirëse të qasjeve sasiore dhe cilësore, që synojnë lehtësimin e një kuptimi të nuancuar të zbatimit të buxhetit të përgjigjshëm gjinor brenda Bashkisë Delvinë, duke u fokusuar veçanërisht në kujdesin social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Procesi i mbledhjes së të dhënave përfshinte burime të përpikta nga burime të ndryshme parësore dhe dytësore për të siguruar saktësi dhe thellësi në analizë.

1. Legjislacioni dhe politikat e pushtetit vendor:

Themeli i këtij raporti është i rrënjësor në shqyrtimin e legjislacionit dhe politikave të qeverisjes vendore që drejtojnë Bashkinë Delvinë. Dokumentet kryesore si Ligji për Financat e Vetëqeverisjes Vendore dhe udhëzimet standarde për hartimin e programit buxhetor afatmesëm në nivel vendor dhanë njohuri mbi kornizën ligjore që formëson përgjegjësitë e bashkisë për kujdesin financiar dhe social.

2. Dokumentet Zyrtare Buxhetore (2022 dhe 2023):

Dokumentet zyrtare të buxhetit për vitet 2022 dhe 2023 ishin thelbësore për të kuptuar alokimet financiare të destinuara për iniciativat e kujdesit social. Këto dokumente ofruan njohuri të vlefshme për prioritetet buxhetore dhe alokimet që ndikojnë drejtpërdrejt te përfituesit e synuar – të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

3. Plani Social i Bashkisë Delvine (2021-2024):

Plani Social për vitet 2021-2024 shërbeu si një udhërrëfyes kritik për të kuptuar objektivat e përgjithshme të zhvillimit social të bashkisë. Ky plan përshkruante iniciativat strategjike dhe dispozitat buxhetore në lidhje me kujdesin social për grupet vulnerabël të identifikuara. Ai luajti një rol kyç në vlerësimin e përafrimit ndërmjet synimit të politikës dhe zbatimit.

4. Programi Buxhetor Afatmesëm (2023-2025):

Programi Buxhetor Afatmesëm dha një pamje të zgjeruar të planifikimit financiar të Bashkisë Delvine, duke u fokusuar veçanërisht në shpërndarjen e burimeve për programet e kujdesit social. Ky program shërbeu si një objektiv i vlefshëm për të vlerësuar qëndrueshmërinë dhe qëndrueshmërinë e dispozitave buxhetore gjatë shumë viteve.

5. Angazhimi i palëve lokale të interesit:

Ndërveprimet bashkëpunuese me autoritetet lokale, përfaqësuesit e komunitetit dhe organizatat e shoqërisë civile pasuruan procesin e mbledhjes së të dhënave. Angazhimi me zyrtarët, ekspertët dhe anëtarët e komunitetit siguroi njohuri të drejtpërdrejta për zbatimin e iniciativave të kujdesit social, sfidat me të cilat përballen dhe fushat e mundshme për përmirësim.

6. Intervistat dhe sondazhet në terren:

Për të rritur gjithëpërfshirjen e analizës, u kryen intervista dhe anketa me përfituesit e programeve të kujdesit social, ofruesit e shërbimeve, kujdestarët dhe palët përkatëse të interesit. Këto llogari të dorës së parë siguruan të dhëna cilësore për të plotësuar analizën sasiore të alokimeve buxhetore.

7. Të dhënat statistikore:

Të dhënat statistikore të ndara sipas gjinisë dhe variablave të tjerë përkatës u përdorën për të zbuluar tendencat, pabarazitë dhe modelet në shpërndarjen dhe përdorimin e burimeve për kujdesin social. Këto analiza statistikore ofruan mbështetje empirike për njohuritë cilësore të mbledhura.

Sinteza e informacionit nga këto burime të ndryshme lehtësoi një eksplorim shumëdimensional të përpjekjeve buxhetore të bashkisë Delvinë në fushën e kujdesit social, të përgjigjshëm ndaj gjinisë. Duke shfrytëzuar një sërë burimesh të dhënash, kjo metodologji synonte të ofronte një perspektivë tërësore mbi sfidat, sukseset dhe rrugët e mundshme për përmirësim në promovimin e mirëqenies së të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare brenda komunës.

2. Analiza e të dhënave:

Procesi i analizës në këtë raport përfshin një ekzaminim të përpiktë të të dhënave të mbledhura nga burime të ndryshme, duke përfshirë dokumentet zyrtare, angazhimet e palëve të interesuara dhe njohuri statistikore. Integrimi i këtyre grupeve të shumëllojshme të të dhënave mundëson një vlerësim gjithëpërfshirës të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në kontekstin e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare brenda Bashkisë Delvinë.

1. Rishikimi i Kornizës Ligjore dhe Politike:

Dokumentet ligjore dhe të politikave, duke përfshirë Ligjin për Pushtetin Lokal, raportet buxhetore dhe planet sociale, janë shqyrtuar në mënyrë kritike. Kjo përfshinte vlerësimin e përafrimit ndërmjet dispozitave të politikave dhe zbatimit aktual të iniciativave të kujdesit social. Qëllimi ishte të konstatohej shkalla në të cilën angazhimet ligjore dhe politike u përkthyen në alokime buxhetore dhe mbështetje të prekshme për grupet e identifikuara vulnerabël.

2. Analiza e shpërndarjes së buxhetit (2022 dhe 2023):

Një analizë e detajuar e dokumenteve zyrtare të buxhetit për 2022 dhe 2023 është ndërmarrë për të përcaktuar sasinë e burimeve financiare të alokuara për programet e kujdesit social. Kjo analizë ndihmoi në vlerësimin e prioritetit që u jepet të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare, si dhe në kuptimin e çdo ndryshimi apo tendence në ndarjen e buxhetit gjatë dy viteve.

3. Krahasimi me Planin Social dhe Programin Buxhetor Afatmesëm:

Është bërë një analizë krahasuese midis parashikimeve të përcaktuara në Planin Social të Bashkisë Delvine (2021-2024) dhe shpërndarjes së burimeve në buxhetin zyrtar. Kjo përfshinte vlerësimin

nëse buxheti i mbështeti në mënyrë adekuate objektivat e përcaktuara në Planin Social. Në mënyrë të ngjashme, përafrimi i Programit Buxhetor Afatmesëm (2023-2025) me qëllimet e kujdesit social u vlerësua për të përcaktuar nëse ishte siguruar angazhim i qëndrueshëm financiar.

4. Integrimi i Vështrimit të Palëve të Interesit:

Vështrimet e marra nga palët e interesuara lokale përmes intervistave dhe anketave u analizuan për të kuptuar realitetet e terrenit. Këto të dhëna cilësore ofruan perspektiva mbi efektivitetin e programeve të kujdesit social, sfidat me të cilat përballen përfituesit dhe ofruesit e shërbimeve dhe fushat e mundshme për përmirësim. Këto njohuri cilësore janë trekëndëshuar me të dhëna sasimore për të ofruar një pamje tërësore.

5. Analiza statistikore e ndarjes:

Të dhënat statistikore, të ndara sipas gjinisë dhe variablave të tjerë, iu nënshtruan një analize gjithëpërfshirëse. Kjo përfshinte identifikimin e pabarazive në shpërndarjen e burimeve, modelet e përdorimit dhe ndikimin në grupe të ndryshme përfituese. Analiza statistikore theksoi boshllëqet e mundshme në adresimin e nevojave të individëve të moshuar, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare.

6. Ndër-referenca dhe korrelacioni:

Korrelacionet ndërmjet alokimeve buxhetore, dispozitave të politikave dhe rezultateve u hulumtuan për të kuptuar marrëdhëniet shkakësore midis përpjekjeve të buxhetimit të përgjegjshëm ndaj gjinisë dhe mirëqenies aktuale të përfituesve të synuar. Qëllimi ishte të identifikoheshin fushat ku vendimet buxhetore ndikuan drejtpërdrejt në cilësinë dhe efektivitetin e nismave të kujdesit social.

Procesi i analizës së të dhënave përdori një qasje trekëndore, duke kombinuar të dhënat sasimore dhe cilësore për të gjeneruar një tregim gjithëpërfshirës të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor në kontekstin e kujdesit social. Duke ekzaminuar në mënyrë kritike si ndarjet buxhetore ashtu edhe ndikimin e tyre në terren, kjo metodologji synoi të sigurojë një vlerësim të balancuar të pikave të forta, sfidave dhe mundësive për rritjen e shërbimeve të kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare në Bashkinë Delvinë.

Kuadri ligjor dhe institucional

Analiza e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe zbatimi i tij në sferën e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare në Bashkinë Delvinë bazohet në një kuadër të fortë ligjor dhe institucional. Ky kuadër, i formuar nga angazhimet kombëtare dhe ndërkombëtare, shërben si forcë udhëzuese për promovimin e shpërndarjes së drejtë të burimeve dhe garantimin e mirëqenies së grupeve vulnerabël.

Angazhimet kombëtare dhe konventat ndërkombëtare:

Përkushtimi i Shqipërisë për të mbrojtur të drejtat e popullatave të marginalizuara dhe vulnerabël është sanksionuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Ky angazhim përforcohet më tej nga konventat dhe traktatet ndërkombëtare që theksojnë parimet e mosdiskriminimit, barazisë gjinore dhe përfshirjes sociale. Instrumentet kyçe si Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut, Pakti Ndërkombëtar për të

Drejtat Civile dhe Politike dhe Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, Konventa për Eliminimin e të gjitha formave të Diskriminimit ndaj Grave përbëjnë themelin për adresimin e pabarazive gjinore dhe avancimin e të drejtave të individëve të marginalizuar.

Korniza Legjislative dhe Politike:

Në përputhje me këto angazhime ndërkombëtare, Shqipëria ka formuluar një sërë ligjesh dhe dokumenta politikash që nënvizojnë rëndësinë e barazisë gjinore dhe kujdesit social.

Në nivel strategjik, buxheti i përgjigjshëm gjinor është pjesë e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2021- 2030, duke u vendosur në këtë mënyrë në strategjinë ombrellë të të gjithë kuadrit strategjik në Shqipëri. Në harmonizim me SKZHI, koncepti i buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në nivel vendor është përkthyer në objektiva specifike dhe masa si pjesë e Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030. Konkretisht, Qëllimi strategjik IV i kësaj strategjie “Aplikimi i integritetit gjinor si mjet për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore në shoqëri parashikon një objektiv specifik të lidhur me zbatimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në nivel vendor:

Objektivi specifik IV 3: Mbështetja e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore për njohjen dhe zbatimin e detyrimit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.

Për arritjen e objektivit të mësipërm, SKBGj 2021-2030 ka detajuar në planin e saj të veprimit masat konkrete për t’u zbatuar nga njësitë e qeverisjes vendore me qëllim që buxhetet e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore të reflektojnë zbatimin korrekt të legjislacionit mbi aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.

Referuar kuadrit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në nivel vendor, baza kryesore ligjore për hartimin e BPGJ është ligji nr.68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” i ndryshuar. Në nenin 2 “Qëllimi i ligjit” është përcaktuar se ligji ka për qëllim të sigurojë që në krijimin dhe shpërndarjen e burimeve financiare vendore të njësive të vetëqeverisjes vendore **përshejtohet dhe realizohet barazia gjinore**. Në përputhje me këtë parim, të gjitha programet buxhetore, aty ku është e mundur, duhet të përcaktojnë të paktën një objektiv me bazë gjinore të shoqëruar me tregues performance respektive në nivel objektiv dhe produkti.

Gjithashtu, në pikën 4 të nenit 36 “Programi Buxhetor Afatmesëm Vendor”, përcaktohet se PBA përfshin informacion për qëllimet e politikave të programeve, projektet e investimeve publike, produktet e programeve dhe kostot e tyre përkatëse. Sipas shkronjës c të kësaj pike **“të paktën një nga objektivat e politikave të programeve duhet të adresojë problematika të pabarazisë gjinore ose respektimin e plotë të barazisë gjinore duke identifikuar qartazi produktet dhe treguesit e tjerë të matshëm me bazë gjinore.”**¹

Në terma të hartimit të raporteve të monitorimit, nenin 54 i ligjit nr.68/2017 “Raportimi financiar”, parashikon në mënyrë specifike se treguesit financiarë që publikohen, përfshijnë por nuk kufizohen në raportin e shpenzimeve për politikën që mbështesin barazinë gjinore ndaj shpenzimeve të përgjithshme.

Bazuar në ligjin nr. **ligji nr.68/2017, Ministria përgjegjëse për çështjet e financave ka hartuar udhëzimin nr.23, datë 30.07.2018 “Për procedurat standarde të përgatitjes së programit buxhetor Afatmesëm të njësive të vetëqeverisjes vendore”**. Në pjesën e parë të udhëzimit “Të përgjithshme” përcaktohet si më poshtë:

1 Ligji nr.68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” i ndryshuar, Neni 36, pika 4/ c

“Qëllimet e politikës të programit, objektivat e politikës së programeve, produktet e programeve dhe kostot përkatëse, shoqëruar me treguesit e performancës. Të paktën një nga objektivat e politikave sipas programeve duhet të adresojë problematika të pabarazisë gjinore ose respektimin e plotë të barazisë gjinore, duke identifikuar qartazi produktet dhe treguesit e tjerë të matshëm me bazë gjinore”

Ky udhëzim përcakton edhe përgjegjësitë e Kryetarit të njësisë së vetëqeverisjes vendore lidhur me buxhetimin me bazë gjinore. Kështu, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore në rolin e kryetarit të Grupit të Menaxhimit Strategjik (GMS), ka përgjegjësinë të drejtojë, koordinojë GMS dhe të garantojë pjesëmarrjen e drejtuesit të çdo programi buxhetor, në seancat dëgjimore të buxhetit të organizuara me komunitetin. Gjithashtu, në këtë rol ai ka si përgjegjësi :

- Të japë udhëzime në lidhje me identifikimin e qëllimeve, objektivate të politikës së programit për të gjithë drejtuesit e programeve, duke siguruar që për çdo program respektohet barazia gjinore ose promovimi i saj;
- Të kërkojë nga drejtuesit e programeve që të evidentojnë, mbledhin dhe administrojnë të dhëna sipas gjinisë në mënyrë që të planifikohen qëllimet dhe objektivat me bazë gjinore si dhe për të matur progresin në lidhje me to.

Në pikën 38 të udhëzimit, përcaktohet në mënyrë specifike, se Drejtuesit e Ekipit të Menaxhimit të Programit janë përgjegjës për:

f. Përcaktimin për programin buxhetor në përgjegjësinë e tyre të minimalisht një qëllimi të politikës që adreson respektimin e plotë të barazisë gjinore ose promovon barazinë gjinore në fushën/sectorin përkatës. Aty ku gjykohet e aplikueshme, të përcaktojnë objektiva konkrete me bazë gjinore të shoqëruara me tregues të përshtatshëm dhe të matshëm performance, ku do të synohet që të identifikohet një ose disa produkte me kostot përkatëse që do të kontribuojnë në realizimin e tyre;

Shtojca nr.4 e udhëzimit përmban një informacion të detajuar për buxhetimin gjinor në njësitë e vetëqeverisjes vendore duke parashikuar se në përputhje me parimin e barazisë gjinore të përcaktuar në ligjin Nr. 68, datë Nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, të gjitha programet buxhetore në njësitë e qeverisjes vendore, aty ku është e mundur, duhet të përcaktojnë të paktën një objektiv me bazë gjinore të shoqëruar me tregues performance respektive në nivel objektiv dhe produkti. Gjithashtu, në këtë shtojcë parashikohet se “aty ku është e aplikueshme, programet buxhetore duhet të përcaktojnë apo reflektojnë qëllime të politikës në përputhje të plotë me:

- qëllimet strategjike të arritjes së barazisë gjinore të përcaktuara në SKZHI, strategjitë sektoriale vendore;
- planet e zhvillimit vendor;
- udhëzimet e Kryetarit të Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore;
- udhëzimet e Këshillit të Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore.

Për të siguruar adresimin e drejtë të pabarazive dhe diskriminimit, në kuadër të procesit të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm, njësia e vetëqeverisjes vendore, rekomandohet të ndjekë hapat e mëposhtëm:

1. Analiza e situatës në një sektor të caktuar, i burrave, grave, djemve dhe vajzave;
2. Vlerësimi i nivelit të përgjegjshmërisë (gjinore) së legjislacionit, politikave dhe programeve;
3. Vlerësimi i shpërndarjes së buxheteve ;
4. Monitorimi i shpenzimeve dhe shërbimeve;
5. Vlerësimi i rezultateve (impaktit).

Në kuadër të përgatitjes së raporteve të monitorimit, **Udhëzimi nr.22 datë 30.07.2022 “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit të njërive të vetëqeverisjes vendore”** parashikon në shtojcën 2 “Përmbajtja e raportit të monitorimit” se relacioni shpjegues për çdo format duhet të përfshijë ecurinë e realizimit të qëllimeve, dhe objektivave të politikës që trajtojnë çështjen e barazisë gjinore nëpërmjet treguesve të performancës.

Bazuar në detyrimet e sipërcituara vlen të nënvizojmë se hartimi i buxheteve të përgjigjshme gjinore nuk është vetëm i lidhur me vullnetin e Bashkisë Delvinë, por gjithashtu një detyrim ligjor që duhet të merret parasysh në çdo fazë gjatë hartimit të programeve buxhetore.

Planet Kombëtare të Veprimit dhe Integrimi Evropian:

Konteksti më i gjerë kombëtar përfshin Planin Kombëtar të Veprimit për Barazinë Gjinore 2021-2025, duke reflektuar angazhimin e Shqipërisë për të integruar perspektivat gjinore në politika dhe programe. Ky plan thekson nevojën për buxhetim të përgjegjshëm gjinor për të siguruar shpërndarje të barabartë të burimeve dhe avancimin e qëllimeve të barazisë gjinore.

Procesi i integritimit evropian thekson më tej domosdoshmërinë e politikave dhe praktikave të përgjegjshme gjinore. Ndërsa Shqipëria përparon drejt anëtarësimit në BE, ajo nxitet të zbatojë reforma strukturore që përputhen me standardet e BE-së. Kjo përfshin forcimin e përpjekjeve për të promovuar përfshirjen sociale, barazinë gjinore dhe shpërndarjen e barabartë të burimeve, veçanërisht në kuadër të programeve të kujdesit social.

Gjithashtu, Plani Social i Bashkisë Delvinë për periudhën 2021-2024 luan një rol qendror në formësimin e qasjes së bashkisë ndaj kujdesit social. Ky plan përshkruan strategji, objektiva dhe veprime specifike për të adresuar nevojat e grupeve vulnerabël, duke përfshirë të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Ai shërben si një udhërrëfyes për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor, duke treguar prioritetet dhe ndërhyrjet e nevojshme për të përmirësuar cilësinë e jetës për këta individë.

Angazhimet komunale dhe iniciativat lokale:

Angazhimi i Bashkisë Delvine për buxhetimin e përgjigjshëm gjinor dhe adresimin e nevojave të grupeve vulnerabël ilustron nga Plani i saj Social (2021-2024). Plani nënvizon vendosmërinë e bashkisë për të promovuar akses të barabartë në shërbimet e kujdesit social, duke siguruar mirëqenien e të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare.

Gjatë gjithë përgatitjes së këtij raporti, bashkëpunimi me zyrtarët e Bashkisë Delvinë ka dhënë njohuri të vlefshme mbi përpjekjet dhe sfidat vendore me të cilat përballen në zbatimin e buxhetimit të përgjegjshëm

gjinor. Angazhimi i Departamentit të Financës, së bashku me kontributet nga aktorë të ndryshëm, ka pasuruar të kuptuarit e dinamikës ndërmjet angazhimeve të politikave dhe implikimeve të tyre praktike.

Pavarësisht këtyre kornizave mbështetëse, sfidat mund të vazhdojnë në realizimin e potencialit të plotë të buxhetimit të përgjegjshëm ndaj gjinisë dhe në rritjen e shërbimeve të kujdesit social. Duke shqyrtuar ndërthurjen e angazhimeve të politikave, alokimeve buxhetore dhe rezultateve në terren, ky raport synon të hedhë dritë mbi arritjet, boshllëqet dhe mundësitë në promovimin e kujdesit të barabartë social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare në Delvine. Bashkia.

Kufizimet

Ndërkohë që është bërë çdo përpjekje për të siguruar gjithëpërfshirjen dhe saktësinë e këtij raporti mbi buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe kujdesin social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare në Bashkinë Delvine, disa kufizime mund të ndikojnë në shtrirjen dhe thellësinë e analizës sonë. Është e rëndësishme të pranohen këto kufizime për të ofruar kontekst për gjetjet dhe rekomandimet e paraqitura këtu.

a. Disponueshmëria dhe cilësia e të dhënave:

Cilësia e analizës varet shumë nga disponueshmëria dhe besueshmëria e të dhënave. Pavarësisht përpjekjeve për të marrë të dhëna të sakta dhe relevante, kufizimet në metodat e mbledhjes së të dhënave ose grupet jo të plota të të dhënave mund të ndikojnë në saktësinë e gjetjeve tona. Në disa raste, mund të mungojnë të dhënat specifike për grupe ose nënsektorë demografikë, duke kufizuar potencialisht aftësinë tonë për të nxjerrë përfundime gjithëpërfshirëse.

b. Kufizimet e burimeve:

Kufizimet e burimeve, si për sa i përket kohës ashtu edhe kapacitetit financiar, mund të ndikojnë në shtrirjen e analizës. Hulumtimi gjithëpërfshirës shpesh kërkon punë të gjerë në terren, sondazhe të detajuara dhe intervista të thelluara. Për shkak të kufizimeve në burime, fushëveprimi i mbledhjes së të dhënave dhe angazhimit tonë me palët e interesuara mund të jetë i kufizuar, duke ndikuar në thellësinë e njohurive tona.

c. Faktorët kontekstualë:

Dinamika sociale, ekonomike dhe kulturore luajnë një rol të rëndësishëm në zbatimin e politikave dhe programeve. Veçantia e kontekstit të secilës komunë mund të ndikojë në masën në të cilën angazhimet e politikave përkthehen në rezultate të prekshme. Analiza jonë përpiqet të marrë parasysh faktorët kontekstualë, por kufizimet në të kuptuarit e ndërlikimeve të dinamikës lokale mund të ndikojnë në saktësinë e përfundimeve tona.

d. Boshllëqet e të dhënave në grupet e specializuara:

Raporti fokusohet në kujdesin social për grupe të veçanta të cenueshme, duke përfshirë të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Ndërsa janë bërë përpjekje për të mbledhur të dhëna dhe njohuri rreth këtyre grupeve, mund të ketë ende boshllëqe në të kuptuarit tonë për nevojat, përvojat dhe sfidat e tyre të ndryshme. Përfaqësimi i kufizuar i këtyre grupeve në burimet e disponueshme të të dhënave mund të ndikojë në thellësinë e analizës sonë.

e. Subjektiviteti i interpretimit:

Interpretimi i zbatimit të politikave dhe ndikimi i saj përfshin një shkallë subjektiviteti. Ndërsa jemi përpjekur të paraqesim analiza objektive, mund të lindin interpretime të ndryshme të politikave, alokimeve buxhetore dhe rezultateve. Subjektiviteti i natyrshëm në analizë mund të ndikojë në nuancën e gjetjeve dhe rekomandimeve tona.

Pavarësisht këtyre kufizimeve, ne besojmë se ky raport ofron njohuri të vlefshme për përpjekjet e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe dispozitat e kujdesit social për grupet vulnerabël në Bashkinë Delvinë. Duke i pranuar këto kufizime, ne sigurojmë një kuptim transparent të kontekstit në të cilin është kryer analiza jonë dhe në të cilat janë nxjerrë përfundimet.

Analiza dhe gjetjet e saj

1. Analiza e të dhënave zyrtare të vëna në dispozicion nga bashkia:

Analiza jonë e të dhënave zyrtare të ofruara nga Bashkia Delvinë përfshin një rishikim gjithëpërfshirës të dokumenteve kyçe, duke përfshirë Buxhetin për 2022 dhe 2023, Planin Social për vitet 2021-2024 dhe Programin Buxhetor Afatmesëm (PBA) për 2023-2025. Këto dokumente ofruan njohuri të vlefshme për angazhimet financiare dhe prioritetet e komunës në adresimin e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Dokumentet e buxhetit jepnin një përmbledhje të alokimeve financiare për sektorë dhe shërbime të ndryshme, duke ofruar një pasqyrë të burimeve të dedikuara për iniciativat e kujdesit social. Plani Social përshkruan objektivat strategjike dhe aktivitetet e bashkisë në lidhje me grupet e synuara. MTP më tej ndriçoi planifikimin financiar për vitet e ardhshme, duke treguar synimin e komunës për të vazhduar angazhimin e saj ndaj programeve të kujdesit social. **Bazuar në dokumentin buxhetor për vitin 2023 të miratuar nga Këshilli Bashkiak Delvinë vihet re integrimi dhe perspektiva gjinore e përfshirë në dokumentin buxhetor. Për herë të parë**, ne shpenzimet për investime janë përfshirë të gjitha kërkesat e marra nga degjat publike zhvilluar në qytetin e Delvines si dhe pa përjashtuar të gjitha fshatrat nën juridiksionin e Bashkisë Delvine, si dhe lagjet e qytetit Delvine, përfshirë këtu dhe Njësinë Administrative Vergo. Një risi në përgatitjen e buxhetit për vitin 2023 është organizimi i dëgjësave publike me grupe të grave, një bashkëpunim i Bashkisë Delvinë me QZHK "Sot për të Ardhmen", si pjesë e rrjetëzimit PRIZMA që ka si qëllim përmirësimin e proceseve të buxhetimit me pjesëmarrje dhe fuqizimin e grave dhe të rinjve në diskutimin e prioritetëve lokale, me mbështetjen e UN Women. 43 gra dhe të rinj u aktivizuan, edukuan dhe fuqizuan për të shprehur prioritetet lokale, të cilat në konsultim me bashkinë u analizuan më tej. 70% e prioritetëve të ngritura janë tashmë pjesë e prioritetëve të bashkisë në buxhet, ndërsa pjesa tjetër mbeten prioritetet, për të cilat bashkia do përqendrohet në periudhën afatmesme.

Në terma buxhetore, buxheti i Bashkisë Delvinë për vitin 2023 është një buxhet i balancuar ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve i programuar në vlerën 212.827.000 lekë.

Për vitin 2023 të ardhurat e përgjithshme të Bashkisë Delvinë parashikohen në shumën 212.827 mijëlekë. Këto të ardhura përbëhen nga të ardhurat nga taksat dhe tarifat vendore, nga transfertat e pakushtëzuar të përgjithshme, si dhe transfertat e pakushtëzuar sektoriale për funksionet që i transferohen Bashkisë sipas tabelës së mëposhtme:

000/lekë

NR.	EMERTIMI	PLAN 2022	PLAN 2023
1	Te ardhurat nga taksat e tarifat te vitit korrent	60,000	54.249
2	Te ardhurat e trashëguara nga viti i mëparshëm	15083	19.500
3	Transferta e pakushtëzuar e pergjithshme	67724	77.980
4	Transferta e pakushteuar sektoriale	58683	61.098
5	Transferte Specifike Mbrojtja Civile	0	0
	TOTALI	201490	212.827

Në zbatim të ligjit nr 139/2015 “ Per vetëqeverisjen vendore” si edhe në përmbushje të kërkesave të ligjit nr. 9970 , datë 24.07.2008 “ Pr barazinë gjinore në shoqeri” neni 15, në buxhetin e vitit 2023 të Bashkisë Delvinë janë planifikuar shpenzime për barazinë gjinore sipas prioriteteve të komunitetit me grupet e interesit, gratë dhe të rinjtë, jo vetëm në fondin e veçantë prej 400 mijë lekësh, por edhe në pesë programe, konkretisht si më poshtë:

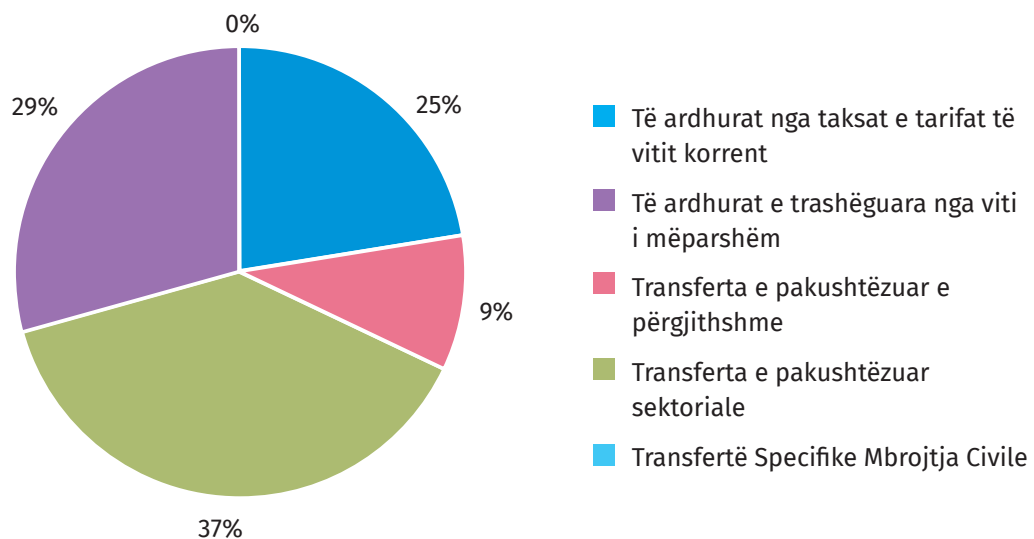
1. Planifikim Menaxhim Administrim , në zërin e investimeve është planifikuar “Blerje Banesash Sociale”, në vlerën 1500 mijë lekë, nga të cilat do të përfitojnë 60% burra dhe 40% gra kryefamiljare.
2. Në programin Shërbimet Publike Vendore janë planifikuar fondet prej 4337 mijë lekë shpenzime operative në shërbim të komunitetit nga të cilët përfitojnë 8864 ose 50.3% dhe 8751 gra ose 49.7%.
3. Gjithashtu, në programin “Mbetjet Urbane” janë planifikuar fondet prej 4000 mijë lekë shpenzime operative në shërbim të komunitetit nga të cilat përfitojnë 8864 burra e thënë ndryshe 50.3% dhe 8751 gra ose 49.7%.
4. Në programin “Arsimi parashkollor” është planifikuar një fond prej 2154 mijë lekë shpenzime operative , nga të cilat përfitojnë 762 nxënës nga të cilët 349 janë vajza e shprehur ne %, 45.8 % , si edhe 413 djem ose 54.2%.
5. Në programin “Arsimi parauniversitar” është planifikuar një fond prej 601 mijë lekë shpenzime operative, nga të cilat përfitojnë 185 nxënës nga të cilet 85 janë femra e shprehur ne %, 46 %, si edhe 100 meshkuj ose 54%.
6. Në programin “Kultura” është programuar një fond prej 200 mijë lekë për aktivitete si “ Panairi i Artizaneve” ku përfitues do të jenë 20% burra dhe 80% gra.
7. Bordi i kullimit ka të planifikuar investime në vlerën 6 000 mijë lekë, nga i cili përfitojnë 1836 burra ose 51.2% dhe 1749 gra ose 48.8%.
8. Në programin “Mbrojtja nga Zjarri” është planifikuar investimi prej 2200 mijë lekë “ Blerje mjete zjarrfikës” operative në shërbim të komunitetit nga të cilët përfitojnë 8864 burra e thënë ndryshe 50.3% dhe 8751 gra ose 49.7%.

Në total për Barazinë Gjinore shkojnë fondet në shumën 20.992 mijë lekë ose e thenë ndryshe 9.8 % e buxhetit total.

Transferta e përgjithshme e pakushtëzuar 2023

Bashkia	Transferta e pakushtëzuar 2023	Arsimi para-shkollor	Arsimi parauniversitar	Mbrojtja nga zjarri	Administrimi i pyjeve	Rruget	Ujitja dhe kullimi	Fond për investime (FZHR)	Trans. spc Mbr.civ	Shuma
Delvinë	77.980	27.157	1.940	14.703	2.745	3.757	10.796	0	0	139.078

Shpenzimet sipas burimit të të ardhurave për vitin 2023

Çerdhja dhe qendra e të moshuarve - 2023

Emërtimi	Transferta e pakushtëzuar						Të ardhurat						Transferta sektoriale					Transferta specifike	TOTALI
	600	601	602	609	231	Totali	600	601	602	604	609	230	Totali	600	601	602	231		
Çerdhja dhe qendra e të moshuarve	2000	440	250		1500	4190	2530	320	2340				5190					0	9380

Njësitë shpenzuese	Plani 2022			Plani 2023		
	Nr. pun.	Paga	Sig. shoq.	Nr. pun.	Paga	Sig. shoq.
Aparati i Bashkisë	71	44000	7400	72	48805	8150
Shërbimet Publike Vendore	28	13200	2300	23	13457	2247
Mbetjet Urbane	0	0	0	4	2210	370
Kultura	4+8	3230	420	4+9	3454	412
Çerdhja	4	2300	385	4	2626	440
Qendra Ditore e të Moshuarve				5	1904	320
Administrimi i pyjeve	6+3	3700	620	6	3201	736
Ujitje - Kullimi	2+4	2300	400	2+4	3095	536
Arsimi parashkollor - bazë	37	22890	3930	37	27242	4483
Arsimi parauniversitar	3	1450	252	3	1673	290
Shërbimi i mbrojtjes zjarri	14	11250	1900	14	12200	2120
Rrugët rurale	10	4550	760	10	5615	1088
TOTALI	179+15	108.870	18.267	179+16	125.482	21.192

2. Analiza e të dhënave të marra në terren ose nga burime të tjera informacioni:

Përveç dokumenteve zyrtare, analiza jonë përfshinte mbledhjen e të dhënave nga terreni dhe burime të tjera relevante. Kemi kryer intervista me palët kryesore të interesit, duke përfshirë përfaqësues nga komuna, OJQ-të lokale dhe anëtarë të komunitetit. Këto intervista dhanë njohuri të vlefshme cilësore mbi përvojat dhe sfidat me të cilat përballen të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Ne shqyrtuam gjithashtu raporte dhe studime të kryera nga organizata dhe institucione përkatëse që hedhin dritë mbi nevojat dhe rrethanat specifike të këtyre grupeve vulnerabël. Këto të dhëna cilësore plotësuan dokumentet zyrtare dhe pasuruan të kuptuarit tonë për kontekstin lokal.

Në konsultimet e zhvilluara **“Merr pjesë, Shprehu, Vendos”** ndër çështje të drejtpërdrejta të ngritura nga gratë dhe të rinjtë, disa prej tyre janë adresuar në plan buxhetin 2023:

Ndër çështje të drejtpërdrejta të ngritura nga gratë dhe të rinjtë, disa prej tyre janë realizuar tashmë si:

- Realizimi i kopshtit me drekë, duke filluar nga Nëntor 2022
- Vendosja e koordinatorës kundër dhunës në familje – një arritje në shërbim të shume familjeve, viktimave të dhunës në familje, duke rritur dhe rolin në edukim dhe ndërgjegjësim qytetar në bashki, përveç shërbimit të drejtpërdrejtë
- Angazhimi me fondin social për qendrën e të moshuarve, me programet e strehimit, si dhe me zhvillimin e planit të strehimit

Mbeten prioritete për t'u konsideruar nga bashkia Delvinë me mbështetje dhe nga qeverisja qendrore, donatorë dhe agjensi të ndryshme dhe aktorë të tjerë:

- Ngritja e një qendre multifunkionale, e cila të jetë në funksion të rivitalizimit të jetës sociale në bashkinë Delvinë dhe sigurimin e shërbimeve komunitare dhe të specializuara për grupet e ndryshme, si dhe nxitjen e aftësisë sidomos për të rinjtë dhe gratë.
- Ngritja e një qendre emergjence 72 orëshe për viktimat e dhunës në familje dhe me bazë gjinore
- Rikonstruksioni Teatrit dhe biblioteka e qytetit
- Nxitja e punësimit në sektorë premtues dhe dominantë të turizmit, agroturizëm dhe industrisë nëpërmjet përgatitjes së forcës së punës, sidomos të rinjtë dhe gratë nëpërmjet hapjes së programeve trajnuese profesionale.
- Përgatitja e planit social dhe të barazisë gjinore të përditësuar.

70% e prioriteteve të ngritura janë tashmë pjesë e prioriteteve të bashkisë në buxhet, ndërsa pjesa tjetër mbeten prioritete, për të cilat bashkia do përqendrohet në periudhën afatmesme.

3. Gjetjet:

Përmes analizës sonë, dolën disa gjetje kryesore:

Prioriteti i Kujdesit Social:

Dokumentet zyrtare demonstroi njohjen nga ana e Bashkisë Delvine për rëndësinë e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Ndarjet buxhetore dhe objektivat strategjike nënvizuan përkushtimin e bashkisë për të ofruar mbështetje dhe përmirësimin e cilësisë së jetës për këto grupe vulnerabël.

Sfidat në zbatim:

Përderisa synimi i bashkisë është i dukshëm, sfidat në zbatimin efektiv janë identifikuar. Intervistat tona në terren theksuan çështje të tilla si akses i kufizuar në shërbimet e kujdesit, mungesa e ndërgjegjësisë për programet e disponueshme dhe boshllëqet e koordinimit midis palëve të ndryshme të interesuara të përfshira në iniciativat e kujdesit social.

Nevoja për përfshirje dhe programe të synuara:

Të dhënat e mbledhura nënvizuan nevojën për programe të përshtatura dhe gjithëpërfshirëse që adresojnë nevojat unike të individëve të moshuar, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare.

Gjetjet tona theksuan rëndësinë e jo vetëm alokimeve financiare, por edhe hartimin dhe zbatimin e iniciativave që u përgjigjen sfidave specifike me të cilat përballen këto grupe.

Angazhimi dhe ndërgjegjësimi i komunitetit:

Analiza zbuloi se angazhimi dhe ndërgjegjësimi i komunitetit luajnë një rol vendimtar në suksesin e programeve të kujdesit social. Përpjekjet bashkëpunuese që përfshijnë OJQ-të lokale, udhëheqësit e komunitetit dhe institucionet përkatëse mund të rrisin shtrirjen dhe ndikimin e iniciativave. Për më tepër, rritja e ndërgjegjësimit për shërbimet dhe burimet e disponueshme është thelbësore për të siguruar që ata që kanë nevojë të kenë akses në mbështetjen që kërkojnë.

Si përfundim, analiza jonë e të dhënave zyrtare, informacionit cilësor nga terreni dhe raporteve përkatëse ka dhënë një kuptim gjithëpërfshirës të përpjekjeve të Bashkisë Delvine në zbatimin e buxhetit të përgjigjshëm gjinor dhe programeve të kujdesit social. Gjetjet nxjerrin në pah arritjet dhe fushat që kërkojnë vëmendje të mëtejshme. Këto njohuri do të informojnë rekomandimet e paraqitura në seksionet vijuese, duke synuar të rrisin përpjekjet e bashkisë në promovimin e kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare.

Rekomandime

Bazuar në analizën e përpjekjeve të Bashkisë Delvinë për zbatimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe programeve të kujdesit social për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare, ne ofrojmë rekomandimet e mëposhtme:

1. Rritja e shtrirjes dhe ndërgjegjësimit:

Bashkia duhet të zhvillojë fushata të synuara ndërgjegjësuuese për të siguruar që të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare të jenë të informuara për shërbimet e disponueshme të kujdesit social. Përdorimi i kanaleve të ndryshme të komunikimit, si takimet e komunitetit, mediat lokale dhe platformat online, mund të arrijë në mënyrë efektive të përfituesit e synuar dhe familjet e tyre.

2. Shërbime dhe mbështetje të përshtatura:

Duke njohur nevojat unike të secilit grup, bashkia duhet të hartojë dhe zbatojë shërbime të përshtatura që plotësojnë kërkesat specifike të të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare. Bashkëpunimi me ekspertët përkatës, OJQ-të dhe anëtarët e komunitetit mund të ndihmojë në zhvillimin e programeve mbështetëse gjithëpërfshirëse dhe efektive.

3. Forcimi i Koordinimit dhe Bashkëpunimit:

Koordinimi i zgjeruar ndërmjet aktorëve të ndryshëm, duke përfshirë, OJQ-të, ofruesit e kujdesit shëndetësor dhe organizatat e komunitetit, është thelbësor për suksesin e iniciativave të kujdesit social. Takimet e rregullta, sesionet e përbashkëta të planifikimit dhe shkëmbimi i informacionit mund të optimizojnë shpërndarjen e burimeve dhe të thjeshtojnë ofrimin e shërbimeve.

4. Ngritja e Kapaciteteve dhe Trajnimi:

Investimi në trajnime dhe ngritjen e kapaciteteve për stafin e bashkisë dhe partnerët përkatës mund të përmirësojë cilësinë e shërbimeve të ofruara. Trajnimi duhet të fokusohet në sensibilizimin e personelit ndaj sfidave unike me të cilat përballen grupet e synuara dhe në pajisjen e tyre me aftësitë e nevojshme për t'i trajtuar këto sfida në mënyrë efektive.

5. Monitorimi dhe vlerësimi i progresit:

Bashkia duhet të krijojë një mekanizëm të fuqishëm monitorimi dhe vlerësimi për të ndjekur ecurinë e programeve të kujdesit social dhe për të vlerësuar ndikimin e tyre në jetën e të moshuarve, grave me aftësi të kufizuara dhe grave kujdestare. Mbledhja dhe analiza e rregullt e të dhënave të ndara sipas gjinisë do të sigurojë njohuri mbi efektivitetin e ndërhyrjeve dhe do të informojë rregullimet e nevojshme.

6. Alokimi i burimeve adekuate:

Ndërsa bashkia ka treguar përkushtim përmes ndarjeve buxhetore, investimet e vazhdueshme janë thelbësore për të mbështetur dhe zgjeruar programet e kujdesit social. Sigurimi që burimet financiare janë të mjaftueshme dhe të shpërndara siç duhet do të kontribuojë në suksesin afatgjatë të këtyre nismave.

7. Promovimi i gjithëpërfshirjes dhe pjesëmarrja:

Inkurajimi i pjesëmarrjes aktive të grupeve të synuara në planifikimin, zbatimin dhe vlerësimin e programeve të kujdesit social është thelbësor. Krijimi i platformave që ata të shprehin nevojat dhe preferencat e tyre do t'i fuqizojë ata dhe do të kontribuojë në zhvillimin e shërbimeve më të përshtatshme dhe efektive.

8. Mbledhja dhe analiza e të dhënave të ndara sipas gjinisë

Mbledhja e të dhënave të ndara sipas gjinisë është e rëndësishme për të kryer analiza të thelluara lidhur me numrin e përfituesve për çdo program buxhetor. Bashkia Delvinë rekomandohet të hartojë tregues të ndarë gjinore sidomos lidhur me programet dhe produktet e ndjeshme gjinore. Gjithashtu, me rëndësi është përfshirja në raportin e Treguesve të Buxhetit Vjetor, të treguesve gjinore dhe përfshirja në raportin e monitorimit të buxhetit e një seksioni të dedikuar për realizimin e treguesve gjinore dhe sipas udhëzimit të MFE.

9. Rritja e peshës së produkteve gjinore në buxhet

Me gjithë angazhimin e bashkisë Delvinë për të parashikuar shpenzime të ndjeshme gjinore lidhur me programet e veçanta, rekomandohet marrja e masave për të rritur peshën që këto shpenzime zenë në buxhetin vjetor sidomos lidhur me planifikimin e shpenzimeve për programet e fokusuar në fushën e shërbimeve sociale me fokus të veçantë të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Rekomandimet e mësipërme synojnë të përmirësojnë qasjen e Bashkisë Delvinë ndaj buxhetimit të përgjigjshëm gjinor dhe nismave të kujdesit social. Duke adresuar sfidat e identifikuara dhe duke përfituar nga mundësitë, bashkia mund të krijojë një mjedis më gjithëpërfshirës dhe mbështetës për të moshuarit, gratë me aftësi të kufizuara dhe gratë kujdestare. Këto rekomandime, kur zbatohen me kujdes, kanë potencialin të përmirësojnë ndjeshëm cilësinë e jetës për këto grupe vulnerabël dhe të kontribuojnë për një shoqëri më të barabartë.

Të dhënat e nevojshme të përdorura për kryerjen e raportit të monitorimit të zbatimit të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor në Bashkinë Delvinë.

1. Kuadri ligjor dhe institucional:

Analiza e kuadrit ligjor dhe institucional për zbatimin e buxhetit të përgjegjshëm gjinor në Bashkinë Delvine përfshiu elemente kritike:

Një ekzaminim i plotë i Aktit të Qeverisjes Vendore dhe Financimit, një dokument që përcakton përgjegjësitë dhe modalitetet financiare të autoriteteve vendore.

Shqyrtimi i ligjeve, rregulloreve dhe vendimeve përkatëse të nxjerra nga Këshilli i Ministrave në lidhje me ofrimin e shërbimeve.

Një eksplorim gjithëpërfshirës i strukturës organizative të bashkisë, duke përfshirë institucionet dhe ndërmarrjet e saj të lidhura.

Një studim gjithëpërfshirës i rregulloreve të brendshme që rregullojnë funksionimin e bashkisë.

Një rishikim gjithëpërfshirës i strategjisë së zhvillimit të bashkisë, Planit Social për periudhën 2021-2024, dhe planeve të tjera përkatëse të veprimit apo marrëveshjeve të orientuara drejt adresimit të pabarazive gjinore dhe avancimit të përfshirjes sociale.

2. Statistikat zyrtare të ndara sipas gjinisë dhe të dhëna të tjera për sektorin/fushën e interesit:

Analiza u mbështet në statistikat zyrtare për të kuptuar shpërndarjen e burimeve dhe shërbimeve në kategori të ndryshme gjinore brenda Bashkisë Delvine. Të dhënat kryesore të mbledhura përfshinin:

Statistikat e ndara sipas gjinisë, duke ofruar njohuri për popullsinë totale dhe grupet specifike në kontekstet urbane dhe rurale, grupmoshat dhe familjet.

Këto pika të të dhënave dhanë njohuri të vlefshme se si u ndanë burimet dhe shërbimet midis grupeve të ndryshme gjinore.

3. Të dhënat për çështjen e analizuar:

Kjo analizë u hodh mbi temën e fuqizimit të shoqërisë civile për të nxitur artin dhe kulturën, me theks të veçantë në përfshirjen e grave, fëmijëve dhe të rinjve në Bashkinë Delvine. Analiza përfshinte:

Një vlerësim gjithëpërfshirës i shërbimeve të bashkisë që synojnë kultivimin e artit dhe kulturës brenda demografisë së specifikuar.

Identifikimi i sfidave ekzistuese dhe rrugëve të mundshme për rritjen e cilësisë së jetës për gratë, fëmijët dhe të rinjtë.

Një vlerësim i përpiktë i alokimeve buxhetore i kanalizuar për të forcuar këto shërbime dhe iniciativa, duke nënvizuar angazhimin financiar të përfshirë.

4. Të dhënat e bazuara në gjini të marra nga terreni dhe/ose burime të tjera: _____

Analiza përfshiu të dhëna specifike gjinore të siguruar nga puna në terren dhe burimet përkatëse të jashtme, duke mbuluar dimensione të ndryshme, duke përfshirë:

Demografia e moshës, prejardhja arsimore, kontekstet gjeografike dhe praktikatat kulturore lokale të grave, fëmijëve dhe të rinjve.

Ky kuptim panoramik lehtësoi një kuptim të nuancuar të nevojave, pengesave dhe mundësive të veçanta me të cilat përballen këto grupe të synuara.

5. Buxheti i Bashkisë Delvine për periudhën në analizë: _____

Shqyrtimi i buxhetit të bashkisë përfshiu një rishikim gjithëpërfshirës të dokumenteve të ndryshme financiare, duke përfshirë:

Një shqyrtim i përpiktë i “Buxhetit 2023”, i cili prezantoi një pamje panoramike të ndarjeve financiare brenda bashkisë.

Shqyrtimi i Programit Buxhetor Afatmesëm (PTB) që përfshin 2023-2025, duke hedhur dritë mbi strategjinë financiare dhe ndarjen e fondeve për projekte dhe programe që shtrihen në horizontin trevjeçar.

Integrimi i të dhënave që burojnë nga kanalet e qeverisë qendrore për transfertat e pakushtëzuara dhe të kushtëzuara, duke dhënë njohuri mbi peizazhin e financimit dhe përmbushjen e kërkesave financiare për iniciativat e fokusuara në art, kulturë dhe fuqizim social.

Grumbullimi dhe analiza e përpiktë e këtyre burimeve të ndryshme të të dhënave lehtësoi një kuptim gjithëpërfshirës të sipërmarrjeve dhe nismave buxhetore të Bashkisë Delvine që synojnë të ushqejnë artin dhe kulturën, veçanërisht midis grave, fëmijëve dhe të rinjve, me një përkushtim ndaj reagimit gjinor.

